

SKRIFTLIG INNSPILL TIL ORGANISERING AV VEISEKTOREN

NITO er Norges største organisasjon for ingeniører og teknologer med over 97 000 medlemmer. Mange av våre medlemmer arbeider i samferdselsektoren, hos blant annet Statens Vegvesen og Nye veier, entreprenører og leverandører, og i kommuner og fylkeskommuner, hvor alle arbeider med veibyggning, drift og vedlikehold, trafiksikkerhet eller transport på veiene.

Samferdsel er helt avgjørende for folks hverdag og for næringslivets verdiskapning gjennom blant annet tilgang på arbeidskraft og varetransport. Transportører er avhengig av et godt trafiksikkert transportsystem for å få nå sine kunder og brukere. Et trygt og effektivt transportsystem er hovedpulsåren for næringsliv og folk flest. Det er derfor viktig at vi benytter samfunnets ressurser effektivt, slik at vi når målene for nasjonal transportplan.

Robuste kompetansemiljøer

Store reformer har blitt gjennomført innenfor sektoren de siste årene. Overføringen av oppgaver og personer til fylkeskommunene, divisjonalisering av Statens vegvesen (SVV), bompengereformen og avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen), har ført til manglende kompetanse på flere kritiske områder hos Statens vegvesen (SVV).

De gode løsningene skapes med gode robuste kompetansemiljøer. Det er derfor viktig at kompetansen samles hos et begrenset antall aktører innenfor offentlig sektor, slik at statlige og fylkeskommunale aktører ikke kjemper om den samme kompetansen. Dette er områder som allerede har underkapasitet på kompetanse. Når mange offentlige instanser skal konkurrerer seg imellom, i tillegg til konkurransen med entreprenører, konsultantselskaper og andre, er resultatet høyere kostnader og mindre kompetanseutvikling.

Ytterligere oppsplitting av fylkeskommunene vil forsterke problemet. Små fagmiljøer vil bli enda mindre og står i fare for å forvitne. Norge må ha solide fagmiljø som fordeler seg på statlige og private aktører, der statlige aktører har samfunnsansvaret de til enhver tid tillegges, mens private aktører er kompetansemiljøer som bidrar inn i arbeidet – ved behov. Men det offentlige må besitte tilstrekkelig kompetanse over hele landet for å kunne ivareta samfunnsikkerhet og beredskap, og være en god bestiller.

Forutsigbar økonomi

Manglende forutsigbarhet for tildeling av midler og prosjekter har gjort at mange ansatte ser etter nye muligheter. Etterspørselen etter veifaglig kompetanse er stor. Flere entreprenører og konsulentfirmaer er på jakt etter de "beste hodene". For lønnsnivået kan dette være positivt, men for å sikre gode, utviklingsdyktige fagmiljøer er dette svært negativt. De strukturelle endringene har medført tap av stordriftsfordeler økonomisk, og ikke minst faglig. Den enorme økningen i administrasjonsutgiftene, ikke bare for vei, men også for bane og til dels luftfart, kunne vært bedre anvendt på eksisterende infrastruktur og forsknings- og utviklingsarbeid.

For å styrke kompetansemiljøer er det viktig å gi virksomhetene og ansatte forutsigbarhet. Forutsigbarhet for

Økonomi og oppgavetilfang er viktig for rasjonell og effektiv oppgaveløsning, og bør være like for alle statlige aktører innenfor vegsektoren. Det betyr at ansvar og oppgaver fordeles på en måte som gjør det mulig å opprettholde forsvarlig sikkerhet og beredskap på hele veinettet, og en forutsigbar og effektiv fremdrift og utbyggingsprosjekter. Stabilitet og forutsigbarhet for økonomi og oppgaver er også avgjørende for å være en konkurransedyktig og attraktiv arbeidsgiver.

Reduksjon i utslipp/negative miljøeffekter

Vi trenger en styrket innsats for å redusere klimagassutslipp. Det må stilles klare krav til leverandører og det må satses på utvikling av transportformer som bidrar til reduksjon i utslipp. Nesten en tredjedel av det totale norske klimagassutslippet kommer fra transport, halvparten skyldes veitrafikk.

Reduksjon av negative miljøeffekter skal blant annet skje gjennom elektrifisering av framkomstmidler og transportsystemer, bruk av sirkulærøkonomiske prinsipper, kunstig intelligens og sektorovergrepene virkemidler, som CO₂-avgift og støtteordninger. Innen alle disse områdene er ingeniør- og teknologbehovet stort.

Null-visjonen

Dagens transportsystem er tuftet på ingeniør- og teknologikompetanse. Det er ingen andre faggrupper som er bedre i stand til å planlegge for morgendagens infrastruktur enn ingeniører og teknologer, og videre rekruttering til sektoren er viktig. Riktig valg av teknologi vil sikre bedre framkommelighet, redusere negative miljøkonsekvenser og sørge for at løsningene blir mer kostnadseffektive.

Dette er også viktig for å oppnå nullvisjonen innenfor norsk samferdselssektor. Nullvisjonen er en etisk veiviser for trafiksikkerhetsarbeidet i Norge, som innebærer at transportsystemet og transportmidler må utformes på en måte som fremmer trafiksikkerheten. Det er avgjørende at ingeniører og teknologer involveres i relevante beslutningsprosesser om prioriteringer innenfor samferdselssektoren.

En klar og tydelig bestilling med styrket innsats, og tett og godt samarbeid mellom aktørene innen veifaget er viktig for å lykkes med nullvisjonen.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Audun Bøhn
Konstituert generalsekretær